

Nr 92.

Ankom till Riksdagens kansli den 13 maj 1910, kl. 1 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående inbetalandet af köpeskillning för af E. A. Lundkvist i Berg inköpt virke från kronopark inom Västerbottens län.

(1:a A.)

I en till Riksdagen aflåten, till jordbruksutskottets förberedande behandling hänvisad proposition af den 4 april 1910, nr 188, har Kungl. Maj:t under åberopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för samma dag föreslagit Riksdagen medgifva att, därest senast den 1 september 1910 å köpeskillingen för ett i statsrådsprotokollet omförmäldt, af E. A. Lundkvist i Berg från kronopark inom Västerbottens län inköpt virkesparti till Kungl. Maj:ts befallningshafvande i nämnda län inbetalas ett belopp af 226 kronor 76 öre, motsvarande skillnaden mellan den ursprungliga köpeskillingen, å ena, samt hittills gjorda kapitalafbetalningar och guldna räntor, å andra sidan, dessa räntebetalningar, tillhoppa 1,023 kronor 24 öre, må betraktas såsom afbetalningar å den ursprungliga köpeskillingen och kronans fordran efter inbetalandet af berörda 226 kronor 76 öre anses vara till fullo gulden.

Förberörda statsrådsprotokoll innehåller följande yttrande i ärendet af departementschefen:

»Genom nådigt bref den 29 juli 1904 beviljade Kungl. Maj:t E. A. Lundkvist i Berg inom Malå socken af Västerbottens län anstånd till den 1 september 1905 med inbetalandet af den 1 september 1904 förfallen köpeskillning, 8,930 kronor, för ett från kronoparken Raggsjöheden i Norsjö revir af Lundkvist inköpt virkesparti, under villkor att Lundkvist å beloppet erlade ränta efter fem procent om året från den 1 september 1904, till dess full betalning skedde, samt före sistnämnda dag ställde vederhäftig borgen eller annan säkerhet, som af Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Västerbottens län godkändes, för betalningens behöriga fullgörande till såväl kapital som ränta.

Med anledning af ansökan af bemälde Lundkvist äfvensom följande inom Malå socken bosatta personer nämligen E. Lundkvist i Berg, J. F. Renling i Nåda, Karl August Lundqvist i Björkås, Jakob Lundkvist, Abraham Lundkvist, P. A. Örnberg, J. A. Örnberg och P. J. Lundkvist i Rökå samt M. B. Roslund och M. M. Roslund i Nåda, hvilka, en för alla och alla för en, iklädt sig borgen såsom för egen skuld för erläggande af förberörda köpeskillning, beviljade Kungl. Maj:t genom nådigt bref den 30 juni 1905 omförmälda personer ytterligare anstånd med inbetalning af 5,000 kronor af köpeskillingen, 8,930 kronor, för ifrågavarande virkesparti, hvilka 5,000 kronor skulle erläggas med en fjärdedel däraf jämte ränta efter fem procent såväl å denna fjärdedel som ock å resterande beloppet senast den 1 september hvar och ett af åren 1906, 1907, 1908 och 1909, under villkor, bland annat, att sökandena skulle senast den 1 september 1905 ej mindre erlægga återstoden af köpeskillingen eller 3,930 kronor jämte fem procent ränta å hela köpeskillingen från den 1 september 1904 tills denna betalning skedde, än äfven aflämna en af Kungl. Maj:ts bemälde befallningshafvande godkänd skuldförbindelse å 5,000 kronor jämte fem procent ränta, försedd med en till vederhäftigheten styrkt borgen för såväl kapital som ränta, allt vid äfventyr att hela det oguldna beloppet jämte ränta skulle vara förfallet till betalning.

Uti en till Kungl. Maj:t ställd, af domänstyrelsen med underdånigt utlåtande den 29 juni 1909 jämte yttranden af vederbörande skogstjänstemän, länsmannen i orten och Kungl. Maj:ts befallningshafvande i länet, öfverlämnad skrift, hafva ofvan omförmälda personer med undantag af E. A. Lundkvist och M. B. Roslund, hvilka uppgifvits numera hafva affidit, i underdånighet anhållit, att den till betalning den 1 september 1909 förfallna, ännu oguldna delen, 1,250

kronor, af ifrågavarande köpeskillning jämte ränta, måtte varda efterskänkt.

Såsom stöd för ansökningen har anförts, att sökandena hittills, ehuru med svårighet lyckats fullgöra sina afbetalningar, så att för närvarande endast den sista fjärdedelen af ofvannämnda 5,000 kronor eller således 1,250 kronor jämte därå upplupen ränta återstode ogulden. För att kunna fullgöra hittills gjorda afbetalningar hade sökandena emellertid nödgats skuldsätta sig, och vore det särskildt i följd däraf, att någon möjlighet att i orten erhålla arbetsförtjänst för närvarande icke förefunnes, förenadt med synnerligen stora svårigheter för dem att fullgöra resterande afbetalning å köpeskillningen.

Vid ansökningen har fogats tablå öfver dels de utgifter, sökandena fått vidkännas till följd af ifrågavarande virkesaffär, och dels den å affären uppkomna behållning, af hvilken tablå inhämtas, att kostnaderna uppgått till sammanlagdt 11,191 kronor 40 öre samt behållningen till 5,038 kronor 85 öre, hvadan sålunda för sökandena uppkommit en förlust af tillhopa 6,152 kronor 55 öre.

Vederbörande jägmästare har anført, att sökandena — äfven om utdrifningen af det inköpta virket, på annat sätt utförd, skulle kunnat lämna ett bättre ekonomiskt utbyte än det uti ofvan omförmälda tablå angifna — dock med anledning af det prisfall å virke, som inträffat omedelbart efter inköpet, i alla händelser skulle hafva å köpet gjort afsevärd förlust; och har jägmästaren, under vitsordande af sökandenas uppgifter i öfrigt hemställt, att, med hänsyn till sökandenas stora fattigdom, hälften af ofvanberörda, den 1 september 1909 till betalning förfallna belopp måtte dem till såväl kapital som ränta efterskänkas.

Öfverjägmästaren har bland annat erinrat, att allt oftare ställdes af virkesköpare anspråk på att köpeskillningarna skulle antingen nedsättas eller ock helt och hållet efterskänkas. Genom tillmötesgående af dylika anspråk kunde statsverket åsamkas rätt afsevärda förluster. Med hänsyn till sökandenas fattigdom ansåge öfverjägmästaren det önskvärdt, att återstående del af köpeskillningen, 1,250 kronor jämte ränta blefve dem efterskänkt, men ansåge sig af principiella skäl ej kunna förorda bifall härtill.

Länsmannen har vitsordat, att sökandena befunne sig i svaga ekonomiska omständigheter, samt framhållit, att de inlåtit sig på ifrågavarande virkesaffär icke på grund af vinstbegär utan i ändamål att förskaffa sig i deras betryckta ekonomiska förhållanden erforderlig arbetsförtjänst.

Kungl. Maj:ts befallningshafvande har upplyst, att sökandena af hela köpeskillingen inbetalt hittills förfallet kapital 7,680 kronor jämte räntor till belopp af 1,023 kronor 24 öre eller sammanlagdt 8,703 kronor 24 öre, hvadan numera återstode oguldet dels till betalning den 1 september 1909 förfallet kapital 1,250 kronor och dels ränta därå efter 5 procent från den 1 september 1908; och har Kungl. Maj:ts befallningshafvande, under vitsordande af sökandenas ekonomiska betryck, hemställt, att sökandena måtte beredas den lindring i betalningsvillkoren, att de befriades från betalning af det belopp, som motsvarade hvad de hittills erlagt och härefter hade att erlægga i räntor å köpeskillingen, vid hvilket förhållande sökandena skulle hafva att före den 1 september 1909 erlægga endast skillnaden mellan det af sökandena hittills såsom kapitalafbetalning och räntor sammanlagdt inbetalda belopp, 8,703 kronor 24 öre, och den ursprungliga köpeskillingen, 8,930 kronor, eller 226 kronor 76 öre.

Domänstyrelsen har under hänvisning till de i detta fall förekommande synnerligen ömmande omständigheterna biträdt Kungl. Maj:ts befallningshafvandes förslag och sålunda hemställt, att sökandena, med befrielse från dem jämlikt nådiga brefvet den 30 juni 1905 ålagd räntebetalningsskyldighet, måtte allenast förpliktas att senast den 1 september 1909 inbetala det af Kungl. Maj:ts befallningshafvande uträknade beloppet af 226 kronor 76 öre.

Statskontoret har i utlåtande den 28 september 1909 anført följande.

På grund af hvad i ärendet förekommit, ansåge sig statskontoret böra i hufvudsak biträda hvad Kungl. Maj:ts befallningshafvande och domänstyrelsen tillstyrkt; och hemställde statskontoret alltså, det täcktes Kungl. Maj:t i anledning af förevarande ansökning medgifva, att, därest sökandena inom en månad efter af Kungl. Maj:ts beslut erhållen del till Kungl. Maj:ts befallningshafvande å sin skuld inbetalt 226 kronor 76 öre, hittills gjorda räntebetalningar, 1,023 kronor 24 öre, finge betraktas såsom afbetalningar å den ursprungliga köpeskillingen och denna därigenom anses vara till fullo gulden.

På sätt jag vid föredragning förut denna dag af en utaf N. O. Hjukström gjord ansökning om efterskänkande af köpeskillingen för ett från kronan inköpt virkesparti anført, finner jag väl betänkligheter möta mot efterskänkande af kronans fordringsanspråk af nu ifrågavarande slag. I förevarande fall har emellertid af hela köpeskillingen, 8,930 kronor, guldits före den 1 september 1909 förfallet kapital, 7,680 kronor, jämte

*Departements-
chefen.*

räntor till belopp af 1,023 kronor 24 öre, eller sammanlagdt 8,703 kronor 24 öre. Därest de gjorda ränteinbetalningarna, på sätt såväl Kungl. Maj:ts befallningshafvande som domänstyrelsen och statskontoret förordat, finge betraktas såsom afbetalningar å kapitalet, skulle sålunda af köpeskillingsens kapitalbelopp återstå allenast 226 kronor 76 öre, ett belopp, för hvars erläggande af sökandena icke allt för svåröfverkomliga hinder torde möta. Ett beslut i sålunda antydd riktning skulle innebära, att kronan afstode från fordran på ränta å köpeskillingen, hvaremot köpesummans kapitalbelopp oafkortadt skulle komma att uttagas. Ett efterskänkande af räntefordran synes mig i hvarje fall böra möta mindre betänkligheter än ett afstående från större eller mindre del af en fordrans kapitalbelopp, och med hänsyn till de i detta fall föreliggande synnerligen ömmande omständigheter, för hvilka i handlingarna i ärendet redogjorts, tvekar jag icke att tillstyrka, att kronan måtte afstå från ränta å köpeskillingen för ifrågavarande virkesparti. Såsom villkor härför lärer emellertid böra föreskrivas, att sökandena inom viss tid fullgöra den betalningsskyldighet i fråga om köpeskillingsens återstående kapitalbelopp, som enligt hvad sålunda föreslagits skulle åligga dem.»

Utskottet.

I annat utlåtande af denna dag i likartadt ärende har utskottet uttalat det betänkliga i eftergift beträffande en statens fordran af ifrågavarande slag. Då emellertid i nu förevarande fall den föreslagna eftergiften kan anses endast innebära ett, om ock för vederbörande synnerligen fördelaktigt sätt att erlægga betalning för fordringen, nämligen genom räntefria afbetalningar af dess kapitalbelopp, finner utskottet sig, med hänsyn till de, enligt hvad handlingarna i ärendet utmärka, föreliggande synnerligen ömmande omständigheterna, böra biträda Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning och hemställer alltså,

att Riksdagen må medgifva, att, därest senast den 1 september 1910 å köpeskillingen för det i statsrådsprotokollet omförmälda, af E. A. Lundkvist i Berg från kronopark inom Västerbottens län inköpta virkesparti till Kungl. Maj:ts befallningshafvande i nämnda län inbetalas ett belopp af 226 kronor 76 öre, motsvarande skillnaden mellan den ursprungliga köpeskillingen, å ena, samt hittills gjorda kapitalafbetalningar och guldna räntor, å andra sidan, dessa

räntebetalningar, tillhopa 1,023 kronor 24 öre, må betraktas såsom afbetalningar å den ursprungliga köpeskillingen och kronans fordran efter inbetalandet af berörda 226 kronor 76 öre anses vara till fullo gulden.

Stockholm den 12 maj 1910.

På jordbruksutskottets vägnar:

THEODOR ODELBERG.
